

duje, napačno bi pa bilo vendar misliti, da bode tako veselje, ki se kaže iz začetka pri neskušenem dečku, tudi trajno. To so vse le ideali, ki že spadajo v pretekle čase, a so v sedanjem prozajičnem življenju mnogo izgubili od svoje prvotnosti. Dandanes morajo stariši, kateri izbirajo otrokom poklic, pred vsem na to misliti, da je obstanek v onem poklicu težek, da se ne izbere noben poklic iz navideznega nagona, temveč iz potrebe za zaslužek. Človek, ki je priden in delaven, našel bode v vsakem poklicu tudi dobro stran in zaslužek, ki ga daje poklic, je merodajen za izobrazenje.

To delo bi ne bilo popolno, ko bi tudi starišem, kateri namenijo svoje otroke za krojaški poklic, ne dalo potrebnih pojasnil o vzgojnih razmerah pri tem rokodelstvu. Dejanske razmere se pri tem ne smejo polepševati, pa tudi ne slabše slikati, kot so v resnici. Splošno lahko rečemo, da je krojaču odprt ves svet. On najde svoj kruh ne le v večjih mestih, kakor mnogi drugi obrtniki, temveč tudi v najbolj od mest oddaljenem in osamočenem kraju vsega sveta. Za krojaštvo ni potreba posebnih predznanosti, pa tudi ne posebnih kapitalov, zadošča le pridna roka. Vzlic vzdihovanju je še dandanes na tisoče in tisoče priprostih, pridnih in varčnih delavcev, ki so zadovoljni s svojim stanom.

Vsak se pa ne more povzdigniti čez navadno mero; to tudi ni treba, ker ni nobenega brezpogojnega jamstva za srečo in zadovoljnost. Pred vsem je treba biti v svojih željah zmeren, in vedno misliti na to, da se ničesa ne da izsiliti, da skromno in vztrajno delovanje človeka navadno brez poprejšnjega sklepa do višjih smotrov pripelja, kakor se je še sam domišljjal. Velika napaka je buditi v mladini veselje do rokodelstva s tem, da se jej slikajo v zraku zlati gradovi. Kdo ne upa živeti kot priprosti delavec pri krojaštvu, naj si ne izbira tega poklica. Najmanj pa ugajajo za krojaštvo značaji, kateri so nagneni k lenobi in lahkomišljenosti. S takimi ljudmi najboljši in najvestnejši mojster ničesa ne opravi, in izmej sto slučajev jih je devetindevetdeset, da je učenec sam kriv po končanem učenju, če si ne more prislužiti kruha. (Konec sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Tovarna za čokolado pri oo. trapistih v Rajhenburgu je dodelana. Stroj, ki privaja električno moč iz starega mlina v tovarno, meri 36 konjskih sil.

Novi tunel pod Temso. Nedavno so v Angliji naredili tunel, po katerem bode vozila železnica pod vodo Temso. Že l. 1825. so bili začeli graditi nek tunel pod Temso in so ga bili dodelali v 18 letih. Ker pa tunela niso bili dovolj globoko položili, je kmalu ga voda prodrila in vse delo je bilo zastoj. Šest delavcev je pri tem zgubilo življenje. Od tega časa je pa tehnika močno napredovala. Tunel, kateri je sedaj dovršen, delali so le trinajst mesecev. Pri delu se ni noben človek ponesrečil.

Konzumska društva v Nemčiji. Nemškemu državnemu zboru predložil se je načrt zakona, po katerem se z globami prepoveduje konzumnim društvom nečlanom prodajati blago. Kaznovali se bodo tisti, ki prodajo vedoma iz društva

nečlanom blago, dalje tisti nečlani, ki blago kupijo. Kaznovan bode tudi član, kateri bi za kacega nečlana iz društva kupil blago, in nečlan, ki bi od njega prevzel blago. Ta zakon se je izdal, ker so se vedno množile pritožbe obrtnikov in trgovcev, da jim konzumska društva delajo veliko škodo.

Kmetijstvo.

Lastno in tuje imetje naših posojilnic.

Dobro in zdravo gospodarstvo zahteva, da že posamezni človek dobro in modro ravna z lastnim in tujim imetjem. V obče velja pravilo, da naj človek gospodari le z lastnim imetjem. Nikoli se skoro ne svetuje, da se kdo loti obrta ali kmetovalstva edino le s tujim denarjem, to je, da le izposojeni denar vtakne v ta ali oni obrt, v trgovino, rokodelstvo ali v kmetovanje. To je večkrat, če ne vselej pogubno, ker dotičniku obrt toliko dobička ne daje, kolikor ga stane izposojeni denar. Pri kmetiji se to pravilo že vselej obistini, če so tudi pri obrtu izjeme.

To pravilo bi tudi priporočali kot zlata vredni nauk denarnim zadrugam, osobito našim posojilnicam. Tudi one morajo pokazati nekaj lastnega imetja nasproti tujemu premoženju, katero mu občinstvo zaupa. Denarna sredstva, s katerim naše posojilnice razpolagajo so: pristopnina, deleži, hranilne vloge, rezervni fondi. Poglejmo si te novce bolj natanko. Največ posojilnic je takih, katere so vpeljale pristopnino. Nekatero so brez nje, posebno Raiffeisnove. Te so tudi brez deležev, ako so v resnici po tem načrtu osnovane. Ako so še mlade, pa tudi prihranjene zaloge še nimajo, torej samo hranilne vloge. To je pa popolnoma tuje imetje in le nekoliko boljše, kakor izposojeni denar. Take posojilnice utegnejo torej priti v zadrego, ako stranke preveč umaknejo svoj denar. Posojilnice morajo torej, kakor posamezni dobri gospodarji gledati na to, da imajo poleg hranilnih vlog tudi primerno množino deležev. V tej zadevi nam poroča „V. Letopis slovenskih posojilnic“ sledeče:

„Hranilne vloge morajo biti v ugodnem razmerju z deleži, kajti hranilne vloge so tuje posojilniško premoženje, dočim so deleži skoro da za lastno posojilniško imetje smejo smatrati. Zato primerjajmo, v kakošnem razmerju so deleži s hranilnimi vlogami.

Na Koroškem, deležev 114.330 gld., hranilnih vlog 897.900 gld., razmerje 1 : 7. Na Kranjskem, deležev 184.033 gld., hranilnih vlog 2.704.825 gld., razmerje 1 : 14. Na Primorskem, deležev 60.618 gld., hranilnih vlog 434.237 gld., razmerje 1 : 7. Na Štajerskem, deležev 259.074 gld., hranilnih vlog 4.499.139 gld., razmerje 1 : 17. Skupaj na Slovenskem, deležev 618.055 gl., hranilnih vlog 8.536.131 gld., razmerje 1 : 13.

Čez 1 milijon hranilnih vlog imela je samo 1 posojilnica (celjska), čez $\frac{1}{2}$ milijona ste jih 2 (ptujška in mariborska), manj kot $\frac{1}{2}$ milijona pa čez 100.000 gld. 20, čez 50.000 gld. 21.

Brez hranilnih vlog ste bili 2 posojilni in konsumni zadrugi.“

K lastnemu imetju računimo tudi zadružne zaklade, (če tudi se pri bilanci med pasivo prišteti morajo), pa tudi v drugih zavodih naložene denarje, vrednost posestev, zemljišč, hiš in papirjev ter konecletna gotovina.

K tujemu posojilniškemu imetju pripadajo le hranilne vloge (in izposojila) z naraslimi obrestmi vred.

Lastnega imetja so imele posojilnice l. 1894.

Na Koroškem: zadružnih zakladov 32.192 gld., zadružnih deležev 114.330 gld., naloženega denarja i. t. d. 84.553 gld., gotovine 22.084 gld., skup 253.150 gld.

Na Kranjskem: zadružnih zakladov 124.448 gld., zadružnih deležev 184.033 gld., naloženega denarja 197.094 gld., gotovine 75.795 gld., skup 581.370 gld.

Na Primorskem: zadružnih zakladov 16.942 gld., zadružnih deležev 60.618 gld., naloženega denarja i. t. d. 71.814 gld., gotovine 16.279 gld. skup 165.680 gld.

Na Štajerskem: zadružnih zakladov 336.772 gld., zadružnih deležev 259.064 gld., naloženega denarja 667.763 gld., gotovine 108.800 gld., skup 1.373.409 gld. Lastno imetje vseh slovenskih posojilnic 2.372.618 gld.

Tujega imetja (hranilnih vlog) so imele posojilnice:

Na Koroškem 897.900 gld. Na Kranjskem 2.704.825 gld. Na Primorskem 434.267 gld. Na Štajerskem 4.499.139 gld., skup 8.536.131 gld.

Na 100 gld. tujega imetja imajo slovenske posojilnice 28 gld. lastnega.

Na Koroškem je to razmerje: tuje 100 : 28 lastno. Na Kranjskem 100 : 21. Na Primorskem 100 : 38. Na Štajerskem 100 : 30.

Ta razmerja bi bila še pravilnejša, ako bi k tujemu imetju računali še „izposojila“, katera pa niso bila velika.

Posojilnicam z omejeno zavezo je posebno svetovati, da imajo poleg tujega imetja tudi veliko lastnega. Na Štajerskem je sicer ena sama taka posojilnica (mari-borska), pa ta je res dobro založena z lastnim premoženjem, katero je iznašalo lani 143.000 gld., namreč 50.000 gld. deležev, skoro toliko rezervnega zaklada in zopet skoro toliko ustanov za dobrodelne in dijaške (Rapočeve) ustanove. Večina slovenskih posojilnic se po tem ravna, da imajo visoke deleže, ako zaveza zadruga ni neomejena. To vidimo pri eni (najstarejši) koroški in pri nekaterih kranjskih posojilnicah. Ker so posojilnice na ta način osnovane, uživajo potrebno zaupanje pri občinstvu. Res ne gledajo nekatere najnovejše posojilnice, osobito takozvane Raiffeisnove na Kranjskem, da bi kmalu prišle do lastnega premoženja, a pri teh nas tolaži to, da so vpeljale neomejeno poroštvo. Vsled tega občinstvo tudi takim denarnim zadrugam svoje novce brez vse skrbi zaupa. Toda načelstvo, ki vodi tako posojilnico, katera le s tujimi novci razpolaga, naklada si veliko skrbi, ako hoče častno izvrševati prevzeto težko nalogo. Zatorej svetujemo še enkrat slovenskim posojilnicam, da gledajo in delajo na to, da bodo poleg tujega imetja tudi imele kaj svojega premoženja.

Kmetijske raznoterosti.

Na zadnji mesečni živinski semenj v Ljubljani se je prignalo 659 konj in volov, 440 krav in 69 telet, skupaj 1168 glav. Za govedino je bila kupčija dobra, za konje srednja.

Če govedo napenja, da se mu 15 gramov salmijakovca in 10 gramov terpentinovca olja v pol litru vode. To se ponavlja vsake pol ure, dokler živini ne odleže. Namesto salmijakovca rabi se tudi lahko apnena voda. Napravi se z gašenjem živega apna, ali pa tudi če ugašeno apno polijemo z vodo in zmešamo in potem počakamo, da se apno usede na dno.

Proti rji. Predno jeseni spraviš kmetijsko orodje, moraš ga namazati z zmesjo, ki se naredi, če se stopi tri dele špeha in 1 del smole. Ta zmes se namaže s cunjjo ali s krtačo. Orodje potem po zimi ne rjavi.

Poučni in zabavni del.

Varšavski spomini iz 1830. leta.

(Ruski spisal N. P. Makarov.)

IV.

Oprava nižjih činov.

Dve leti trajalo je moje učenje. Izrasel sem, postal mož in že dve leti nosil junkersko uniformo. Grabbe je bil imenovan za polkovnika, in prvo stotnijo je prevzel Mičurin, ki je bil imenovan za stotnika. Po mojej želji je Valerjan Makarič v moje vežbanje odločil najboljšega vojaka v stotniji, Vojceha, ki je bil doma iz Litve. Dali so mi puško in municijo in potem je prihajal po trikrat na teden v moje stanovanje Vojceh, ki me je sprva učil kako se mora po vojaški držati, potem korakati in kako ravnati s puško. Učil sem se vsega s svojim običajnim zanimanjem, potrpljenjem in ustrajnostjo, tako da sem čez dva meseca znal dobro korakati in rabiti puško. Pri tem vojaku, katerega sem jako ljubil, naučil sem se narazen vzeti vso puško, čistiti jo z trdo opeko, polirati s polirovnikom bodalo, puškino cev in vnanje vijake, nadalje variti klej, beliti jermenje in je dobro zgladiti, ko sta se klej in kreda posušila, navadil sem se nakladati v tornister in iz njega izkladati vojaške stvari. Z jedno besedo, vse, kar je treba znati dobremu vojaku, sem se dobro naučil po lastni želji, ne da bi me bilo treba siliti ali pa tudi le nagovarjati. Naposled sem prosil strijca, da mi je dovolil hoditi po dvakrat na teden v stotnijsko učenje, in zavzel sem mesto vojaka v drugi vrsti. Potem sem včasih šel v batalijonsko in celo polkovno učenje. Prosil sem tudi, da sem dvakrat imel dnevno službo pri stotniji; hotel sem se vsega poprej naučiti, predno se začne moja dejanska služba, to je po mojem 16. letu.

Koncem maja 1825. l. je bil prišel v Varšavo car Aleksander Pavlovič. Ko je bila parada na Marsovem polji bil sem v vrsti za vojaka in izvrstno sem prešel dva paradna marša t. j. tiho in hitro marširal in dobro sem ogledal pomiritelja Evrope in zmagovalca največjega vojskovodje in prisvojevalca novejšega časa. Potem sem